Lietas arhīva Nr. A42-00695-23/34
ECLI:LV:ADRJJTN:2023:1204.A420250722.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Jelgavā 2023. gada 4. decembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Lala Apšeniece,

piedaloties pieteicējas – Punkas Ivara zemnieku saimniecības "PALEJAS" – pārstāvjiem /pers. A/, /pers. B/ un /pers. C/,
atbildētājas – Latvijas Republikas – pusē pieaicinātās iestādes Lauku atbalsta dienesta pārstāvēm /pers. D/ un /pers. E/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu Punkas Ivara zemnieku saimniecības "PALEJAS" pieteikumā par Lauku atbalsta dienesta 2022. gada 25. jūlija lēmuma Nr. 10.5.1-15/22/2737-e atzīšanu par prettiesisku.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja Punkas Ivara zemnieku saimniecība "PALEJAS" 2022. gada 8. februārī vērsās Lauku atbalsta dienestā (turpmāk – dienests) ar projekta iesniegumu Nr. 22-06-A00401-000821 "Traktoru un augstas precizitātes tehnikas iegāde" (turpmāk – projekts) Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam pasākuma "Lauku saimniecību un uzņēmējdarbības attīstība" apakšpasākuma "Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, attīstot mazās lauku saimniecības" ietvaros.

Dienesta Zemgales reģionālās lauksaimniecības pārvalde ar 2022. gada 1. jūnija lēmumu Nr. 06.22.007748 (turpmāk – sākotnējais lēmums) projektu noraidīja finansējuma trūkuma dēļ. Sākotnējā lēmumā norādīts, ka projektam ir piešķirti 80 punkti un koeficients 281186,5. Tā kā šajā pasākuma kārtā iesniegtajos projektu iesniegumos publiskais finansējums pārsniedza kārtai pieejamo publisko finansējumu, atbalstīti tika projekti, kuru atlases kritēriju punktu skaits ir lielāks par 85 un koeficients 995802,91.

Ar dienesta 2022. gada 25. jūlija lēmumu Nr. 10.5.1-15/22/2737-e sākotnējais lēmums atstāts negrozīts, norādot, ka kritēriju grupā "Nodarbinātība" punkti tika piešķirti, ņemot vērā Valsts ieņēmumu dienesta sniegto informāciju par atbalsta pretendentu nodarbinātajiem sezonas laukstrādniekiem 2021. gadā, proti, par pēdējo gadu, kurā darba ņēmēji ir deklarēti, tādējādi īstenojot vienotu pieeju visiem atbalsta pretendentiem. Ja punktus piešķirtu, ņemot vērā informāciju par nodarbinātajiem 2020. gadā, pieteicēja tiktu nostādīta labvēlīgākā situācijā nekā citi projektu iesniedzēji, kas nav pieļaujams. Atbilstoši Valsts ieņēmumu dienesta sniegtajai informācijai pieteicēja 2021. gadā nav nodarbinājusi sezonas laukstrādniekus.

[2] Pieteikumā Administratīvajai rajona tiesai pieteicēja norāda, ka kritēriju grupā "Nodarbinātība" tai bija jāsaņem 5 punkti, kas kopumā projektam dotu 85 punktus, un, tā kā projektu apstiprināšanas slieksnis bija 80,37 punkti, projekts būtu apstiprināts. Pieteicējas viedoklis pamatots šādi.

[2.1] 2021. gads tika noslēgts tikai 2022. gada 26. jūlijā, tāpēc nebija pamata vadīties pēc 2021. gada datiem. Projekta iesniegšanas brīdī pēdējais pieteicējas noslēgtais gads bija 2020. gads, kurā tika nodarbināti četri laukstrādnieki.

Projekta iesnieguma veidlapas A.2. sadaļā bija jānorāda pēdējais noslēgtais gads un šo gadu raksturojošie rādītāji, t. sk., nodarbinātie sezonas laukstrādnieki. Izvēles iespēja norādīt pēdējo noslēgto gadu bija dota pamatoti, jo dažādiem uzņēmumiem gada noslēgšanas termiņi atšķiras. Projektu iesniegumi tika pieņemti no 2022. gada 10. janvāra līdz 10. februārim, un šajā termiņā nevienam pretendentam nebija iestājies juridisks pienākums noslēgt 2021. gadu, jo gada pārskatu iesniegšanas termiņš bija 2022. gada 2. augusts. Turklāt lielākajai daļai uzņēmēju līdz 2022. gada 10. februārim noslēgt 2021. gadu bija neiespējami vai ļoti apgrūtinoši, līdz ar to vadīties tikai pēc 2021. gada datiem bija nesamērīgi. Ja likumdevējs būtu paredzējis vērtēt tikai iepriekšējā gada rādītājus, tad arī būtu norādījis – iepriekšējais kalendārais gads, nevis pēdējais noslēgtais gads.

Tāda izvēle kā darba devēja ziņojums nemaz nepastāv. Nav pamata darba devēja ziņojumu uzskatīt par dokumentu, ar kuru tiek noslēgts gads, jo laika posmu no 1. aprīļa līdz 30. novembrim nevar uzskatīt par gadu.

Projekta iesnieguma veidlapas Q.1. sadaļas Nr. 9 nobeigumā norādīts: ja uz projekta sagatavošanas brīdi ir iesniegts pārskats arī par 2021. gadu, to ieraksta skaidrojuma laukā. Tātad primāri bija jāvadās galvenokārt pēc 2020. gada kā pēdējā noslēgtā gada, jo projektu iesniegšanas brīdī pārsvarā varēja būt iesniegti tikai 2020. gada pārskati. Tikai īpašās nestandarta situācijās varēja būt iesniegti 2021. gada pārskati, kuri tad atsevišķi bija jāieraksta skaidrojuma laukā.

Tikai projekta iesniegšanas 8. kārtā, kuru izsludināja no 2023. gada 2. janvāra līdz 2. februārim, iesnieguma veidlapas A.2. sadaļā jautājums par pēdējā gadā saimniecībā nodarbinātajiem sezonas laukstrādniekiem ir pārformulēts, lai gan pārējos jautājumos lietots termins "pēdējais noslēgtais gads". Tādējādi dienests ir atzinis, ka iepriekš šis jautājums nebija formulēts korekti.

[2.2] Dienests ir pārkāpis patvaļas aizlieguma, tiesiskuma, tiesiskās paļāvības, vienlīdzības un tiesību normu saprātīgas piemērošanas principus.

Viena projekta ietvaros vērtēt kritērijus no dažādiem gadiem nav pieļaujams. Pieteicēja tika nostādīta nelabvēlīgākā situācijā kā citi projektu iesniedzēji, kuriem visi kritēriji tika ņemti vērā pēc viena gada.

Turklāt šī bija vienīgā kārta, kuru nepamatoti pagarināja uz aptuveni divām nedēļām, un pagarinājuma laikā par būvatļaujām saņemtie punkti izkropļoja konkurenci, radot citiem atbalsta pretendentiem iespēju saņemt papildu punktus. Ja pagarinājuma nebūtu, pieteicēja saņemtu atbalstu arī ar dienesta piešķirtajiem 80 punktiem.

Iepriekš vērtējot citus pieteicējas iesniegtos projektus, piemēram, 2011. gada 23. marta projektu Nr. 11-06-L12100-000476, tika ņemts vērā tieši norādītais gads, kurš nav iepriekšējais kalendārais gads, jo gada pārskata iesniegšanas termiņš projekta iesniegšanas brīdī vēl nebija iestājies un pieteicēja to nebija iesniegusi.

[3] Rakstveida paskaidrojumā dienests pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minēto. Papildus norāda šādus argumentus.

[3.1] Informācija par lauksaimniecības sezonas darbu ienākumu saņēmējiem netiek norādīta uzņēmumu gada pārskatos, bet gan lauksaimnieku Valsts ieņēmumu dienestā iesniegtajā darba devēja ziņojumā. Tādējādi uzņēmuma gada pārskats un lauksaimnieka darba devēja ziņojums ir divi dažādi dokumenti, kuru iesniegšanas kārtību nosaka divi dažādi normatīvie akti. Abiem šiem dokumentiem ir dažādi un viens ar otru nesaistīti iesniegšanas termiņi.

2021. gada pārskata iesniegšanas termiņš bija 2022. gada 2. augusts, savukārt pēdējais lauksaimnieka darba devēja ziņojums par 2021. gada lauksaimniecības sezonas darbu ienākumu saņēmējiem bija jāiesniedz līdz 2021. gada 7. decembrim. Tādējādi pamatoti un loģiski bija vērtēt informāciju par pēdējo – 2021. gadu, kurā Valsts ieņēmumu dienestā bija deklarēti darba ņēmēji.

Atšķirībā no citām kritēriju grupām kritēriju grupā "Nodarbinātība" nav noteikts konkrēts lauksaimniecības sezonas darbos nodarbināto personu ieņēmumu periods, par kuru ir jāvērtē darba devēja iesniegtie ziņojumi. Līdz ar to nebija pamata šajā kritēriju grupā vērtēt ilgāku lauksaimniecības sezonas darbos nodarbināto personu ieņēmumu periodu, piemēram, 2021. un 2020. gadu.

Informāciju par lauksaimniecības sezonas darbu ienākumu saņēmējiem dienests neieguva no projektu iesniegumos norādītajām ziņām, bet pieprasīja Valsts ieņēmumu dienestam, jo vērā ir jāņem tieši Valsts ieņēmumu dienestā deklarētās unikālās personas, kas uzrādītas kā ienākuma saņēmējas 2021. gadā. Projekta iesnieguma veidlapa atspoguļo atbalsta pretendentu raksturojošos rādītājus par pēdējo noslēgto gadu, bet neparedz šo informāciju tiešā veidā izmantot attiecīgā kritērija izvērtēšanā.

[3.2] Pieteicējas 2011. gadā iesniegtā projekta vērtēšana notika atšķirīgi, jo tajā nebija paredzēts piešķirt punktus par sezonas laukstrādnieku nodarbināšanu. Šāds kritērijs tika ieviests tikai 2021. gadā ar mērķi dot priekšroku tiem pretendentiem, kas nodarbina sezonas laukstrādniekus.

[3.3] Projektu iesniegumu pieņemšanas kārtā, kurā pieteicēja piedalījās, projektiem finansējums vairs nav pieejams. Līdz ar to pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošana vairs nav iespējama.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvji uzturēja pieteikumu.

Dienesta pārstāvji tiesas sēdē pieteikumu neatzina.

Motīvu daļa

[5] Sākotnēji administratīvā lieta ierosināta par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru apstiprinātu projekta iesniegumu (*lietas 7.–18. lapa*), izdošanu. Ievērojot apstākli, ka projektam paredzētais finansējums vairs nav pieejams (*lietas 193., 194. lapa*), prasījums grozīts par pārsūdzētā dienesta lēmuma atzīšanu par prettiesisku (*lietas 198.–201. lapa*).

[6] Lietā ir strīds par to, vai pieteicējas projekta iesniegumam kritēriju grupā "Nodarbinātība" pamatoti nav piešķirti 5 punkti. Proti, tiesai jāizšķir, vai kritērija vērtēšanā bija jāņem vērā informācija par pieteicējas nodarbinātajiem sezonas laukstrādniekiem 2020. vai 2021. gadā.

[7] Projekta iesnieguma izvērtēšana notika atbilstoši Ministru kabineta 2021. gada 30. novembra noteikumos Nr. 776 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība atklātu projektu konkursa vaidā pasākumā "Ieguldījumi materiālajos aktīvos" 2014.–2020. gada plānošanas perioda pārejas laikā 2021. un 2022. gadā" (turpmāk – noteikumi) paredzētajai kārtībai.

Projekta iesniegums dienestā iesniegts 2022. gada 8. februārī. Tā A.2. sadaļā "Atbalsta pretendentu raksturojošie rādītāji par pēdējo noslēgto gadu" nepieciešams aizpildīt informāciju par pēdējo noslēgto gadu, tai skaitā arī pēdējā noslēgtajā gadā saimniecībā nodarbinātajiem sezonas laukstrādniekiem. Pieteicēja visu šo informāciju aizpildījusi par 2020. gadu, apstiprinot, ka par pēdējo noslēgto gadu ir iesniegts gada pārskats.

Grāmatvedības likuma 18. panta pirmā daļa noteic, ka par katru pārskata gadu sagatavo gada pārskatu, kura struktūra, apjoms un saturs, kā arī sagatavošanas, pārbaudīšanas un iesniegšanas kārtība noteikta Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumā (turpmāk – Pārskatu likums). Atbilstoši Pārskatu likuma 3. panta pirmās daļas 2. punktam likuma subjekti ir arī zemnieku saimniecības, kuru apgrozījums (ieņēmumi) no saimnieciskajiem darījumiem iepriekšējā pārskata gadā pārsniedz 300 000 *euro*. Lietā nav strīda, ka pieteicēja ir Pārskatu likuma subjekts, tas izriet arī no projektu iesniegumā norādītajiem finanšu datiem, tātad tai ir pienākums sagatavot un iesniegt gada pārskatu atbilstoši Pārskatu likuma 97. panta pirmajai daļai – ne vēlāk kā mēnesi pēc gada pārskata apstiprināšanas un ne vēlāk kā septiņus mēnešus pēc pārskata gada beigām.

Attiecīgi tiesa secina, ka 2021. gada pārskatu pieteicējai bija pienākums iesniegt līdz 2022. gada jūlija beigām, līdz ar ko nav pamata apšaubīt projekta iesniegumā norādīto, ka projekta iesniegšanas brīdī pieteicēja bija noslēgusi 2020. gadu un par šo gadu arī sniedza dienestam visu projekta iesnieguma veidlapā prasīto informāciju. Turklāt tiesa konstatē, ka veidlapas A.4. sadaļā ir paredzēta arī izņēmuma iespēja ievadīt precizējošu informāciju gadījumam, ja tomēr pretendents projekta iesniegšanas brīdī jau ir iesniedzis pārskatu par 2021. gadu. Tādējādi no dienesta izstrādātās pieteikuma iesnieguma veidlapas tiesa secina, ka visa dienestu interesējošā informācija bija attiecināma uz 2020. gadu un pieteicējai nebija pamata uzskatīt, ka A.2. sadaļas "Atbalsta pretendentu raksturojošie rādītāji par pēdējo noslēgto gadu" kādā no ailēm būtu nepieciešams norādīt informāciju par 2021. gadu.

Atbilstoši noteikumu 3. pielikuma "Projektu atlases kritēriji pasākuma "Ieguldījumi materiālajos aktīvos" apakšpasākumā "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās"" 4. punktam "Nodarbinātība" par sezonas laukstrādnieku nodarbināšanu iespējams iegūt 5 punktus. Par sezonas laukstrādniekiem uzskatāmas Valsts ieņēmumu dienestā deklarētas unikālas personas, kas ziņojumā uzrādītas kā ienākuma saņēmēji.

Tiesa piekrīt dienesta norādei, ka projekta izvērtēšanā tam nebija jāvadās no informācijas par lauksaimniecības sezonas darbu ienākumu saņēmējiem, kas bija norādītas projekta iesniegumā, bet gan šī informācija jāpieprasa Valsts ieņēmumu dienestam. Taču tiesa negūst apstiprinājumu dienesta nostājai pieprasīt Valsts ieņēmumu dienestam ziņas par lauksaimniecības sezonas darbu ienākumu saņēmējiem par 2021. gadu, ja reiz visa projekta iesnieguma veidlapā prasītā informācija ir attiecināma uz 2020. gadu kā pēdējo noslēgto gadu. Tādējādi tiesa uzskata, ka atbilstoši dienesta paša izstrādātajai projekta iesnieguma veidlapai tam bija konsekventi jāpieturas pie veidlapā minētā. Tiesa nesaskata, ka, pieprasot Valsts ieņēmumu dienestam ziņas par sezonas laukstrādnieku nodarbināšanu par pretendenta norādīto noslēgto gadu, šajā gadījumā – 2020. gadu, tiktu pieļautas atkāpes no noteikumu 3. pielikumā norādītās kārtības.

Tiesa uzskata, ka projekta vērtēšanas laikā mainot pieeju vērtēšanas kritēriju atskaitei, proti, vienu no pozīcijām vērtējot atšķirīgi par citu periodu, dienests ir pieļāvis nepamatotu pieteicējas maldināšanu. Ja pirms projekta pieteikuma iesniegšanas šāda dienesta nekonsekvence pieteicējai būtu bijusi zināma, tā būtu varējusi apsvērt savas izredzes iegūt finansējumu projekta ietvaros un, iespējams, nebūtu ieguldījusi resursus projekta izstrādē un tā iesniegšanā.

Ievērojot iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais dienesta lēmums ir prettiesisks administratīvais akts.

[8] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļā apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Ministru kabineta 2013. gada 12. februāra noteikumu Nr. 85 "Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13. punkts noteic, ka valsts nodevu atlīdzina mēneša laikā pēc tiesas nolēmuma stāšanās spēkā no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē.

Tā kā pieteikums ir apmierināms, dienestam no sava budžeta līdzekļiem jāatlīdzina pieteicējai tās samaksātā valsts nodeva 30 *euro* (*lietas 6. lapa*).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmo daļu, 246.–251. pantu, 253. panta ceturto daļu, 289.–291. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

pilnībā apmierināt Punkas Ivara zemnieku saimniecības "PALEJAS" pieteikumu;

atzīt par prettiesisku Lauku atbalsta dienesta 2022. gada 25. jūlija lēmumu Nr. 10.5.1-15/22/2737-e;

piespriest no Lauku atbalsta dienesta par labu Punkas Ivara zemnieku saimniecībai "PALEJAS" (vienotais reģistrācijas numurs 43601011914) samaksāto valsts nodevu 30 *euro*.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā pasludināšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnese L. Apšeniece